

34/054.5)
(487-A)

Сви инвентар бр.
год.

~~276~~
1

Поштарина плаћена.

Год. XIV

НОВИ САД 15. I. 1934

Број 1

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

И

ЗБИРКА

закона, министарских наредба
уредба и расписа

XIV

1934

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ:

Др. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ

ПРЕТСЕДНИК АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У НОВОМ САДУ

Садржај: 1. Недозвољен посао. — 2. Назив странака у обновљеној парници. — 3. Признање странака. — 4. Оправдање. — 5. Извршење против Државе. — 6. Бракоразводна парница. — 7. Нападање стања ствари. — 8. Погребни трошкови. — 9. Побиање уговора. — 10. Наследна парница. — 11. Бракоразводна парница. — 12. Установљење адв. трошка. — 13. Тумачење § 222, Зак. о ј. бележницима. — 14. Надлежност за тужбу ради адв. трошка. — 15. Заступање задужбине — 16. Бианко меница.

Садржај: 1. Закон о општинама.

ШТАМПАРИЈА Д.

Београд
И правосудје
Насовска 19.

РАСПИС

Претседника Апелационог суда у Новом Саду од 1. окт.
1933. Бр. Су. 2268/1-199/33. у предмету набављања списа у
берзанским стварима.

Господину Претседнику Округног суда

Према чл. 5 Уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама (Угрпп.) пресуде берзанских изабраних судова могу се побијати жалбом због ништавости и тужбом на окружни суд. Правни лек се улаже код Округног суда, који се налази у седишту берзанског суда.

Пошто се дешавало, да је дотични окружни суд, коме је поднесен био прави лек, спорну ствар узео у разматрање и донео одлуку, а није претходно затражио од берзанског суда парничне списе, што би безусловно потребно било за темељно решавање спора, то умољавам надлежне окружне судове, да у будуће по пријему жалбе односно тужбе против пресуде, не само из разлога који је горе споменут, него и зато, да би се избегло свако одуговлачење, одмах затраже од берзанског суда парничне списе дотичног спорног предмета, и да по свршеном поступку списима берзанског суда приложе по једну одлуку вишег суда. Ово је нарочито потребно зато, да би берзански судови могли пратити судску праксу виших судова, и у будуће се придржавати те праксе, чиме би се постигло то, да се услед примене праксе редовних судова временом смањи број правних сретстава.

Овај је распис издат у сагласности са Мин. правде.

Нови Сад, 1. октобра 1933. год.

Др. Н. Ј. Игњатовић, с. р. Претседник Апел. суда у Н. Саду.

РАСПИС

Претседника Апелационог суда у Н. Саду од 4. октобра
1933 г. Бр. Су. 1718/158-1/33. у предмету брисања предузећа из трговачког регистра.

Господину Претседнику Округног суда

На захтев Дунавске Финансијске Дирекције у Н. Саду достављен ми под бројем 34678/III/1933 по добивеном претходном одобрењу од стране Мин. Правде упућујем све подручне Округне судове, да у будуће не дозвољавају брисање из трговачког регистра предузећа обвезних на јавно полагање рачуна, док ова не поднесу уверење надлежне Пореске Управе, потврђено од Финансијске Дирекције, да је порез разрезан и сав наплаћен. Горњи захтев Финансијских власти оснива се на ст. 3. чл. 74 Закона о непосредним порезима у смислу којег имовина предузећа у ликвидацији не може се дотле разделити док није разрезан и наплаћен сав порез до престанка пореске обавезе.

Пријем горњег расписа нека ми Округни судови потврде посебним актом.

Нови Сад, 4. октобра 1933 год.

Др. Н. Ј. Игњатовић, с. р. Претседник Апел. суда у Н. Саду.

Чв. Ј. СТ/331

ЗБИРКА
ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

XIV

1934

Уређује и издаје:
Др. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ
претседник Апелационог суда у Новом Саду

Сарађује:
МИЛАН ПОВОЛНИ
судија Касационог суда у Новом Саду

ШТАМПАРИЈА ДУШАНА ЧАМПРАГА И ДРУГА НОВИ САД

1.

Давање новца у сврху, да се за исти купи страна валуша и ова изнесе из држава, јесте недозвољен посао. Не може се судским путем тражити наплаг оно, што се даде за извршење забрањеног посла, ни онда ако наредбопримац поверени му посао није извршио.

(Кс. у Н. Саду, Г. 118/1930).

Касациони суд услед ревизионе молбе туженога пресуду Апелационог суда преиначује, тужитеља са тужбом одбија и осуђује га, да туженоме, у руке правозаступника му, у року од 15 дана под претњом извршења плати 2515 (двехиљаде петстотина и петнаест) динара првостепених, 3250 (трихиљаде двестотине и педесет) динара призивних и 1150 (хиљаду и стопедесет) динара ревизионих трошкова.

Разлози: Основана је ревизиона жалба туженога да је Апелациони суд, доносећи пресуду, повредио материјална правила.

Према тужби примио је тужени од тужитеља, марта месеца 1920 године путем акредитива упућенога на Хрватску Земаљску банку д. д., подружници у Суботици 70.000 југословенских круна у ту сврху, да за тужитеља у Југославији купи робу и да ту робу пренесе у Темишвар и тамо тужитељу преда. Пошто је Касациони суд својим решењем од 10 септембра 1929 године пресуду Апелационог суда разрешио, у сврху да Апелациони суд установи, какву је робу имао тужени да за тужитеља купи и пренесе у Темишвар, тужитељ, лично преслушан код Апелационог суда, признао је, а то је Апелациони суд установио као чињеницу и на основу исказа преслушаних сведока, да је тужени за предатих му 70.000 југословенских круна имао да му у Југославији набави страну валуту, доларе, франке или оно што за најповољније нађе, дакле не изузимајући ни златну валуту, и да му је пренесе преко границе и преда у Темишвару.

мужевљев позив (§ 77) врати мужу, ако овај није исподобно осигурао становање ван куће у којој живе мужевљеви родитељи.

(Кс. у Н. Саду, Г. 474/1929.)

7.

Нападање стања ствари у смислу § 534 Гпп. само се онда може узети у разматрање, ако жалиоц поближе означи који доказни материјал није суд узео у обзир, а није довољна само та тврдња, да је суд повредио § 270 Гпп. тиме, што није узео у обзир цео доказни материјал

(Кс. у Н. Саду, Г. 474 /1929.)

*

Види: I. 40. V. 5, 62, 72, VI. 60, VII. 59, VIII. 164, XI. 175.

8.

Погребне трошкове има да сноси у првом реду заоставишина, док трошкове око лечења умрле жене само онда, ако мужевљево имовинско стање није довољно за снашање тих трошкова.

(Кс. у Н. Саду, Г. 566/1929.)

9.

Она урачунавања у купопродајну цену, која су извршена према утаначењу по купопродајном уговору, немогу се у стечајном поступку напасти, ако се не напада сама купопродаја.

(Кс. у Н. Саду, Г. 1084/1929.)

10.

Тужба којом тужитељ тражи да се установи, да неке покретне ствари такођер спадају у заоставштину, није тужба по §-у 130. Гпп. Ако тужитељ у таквој тужби није ставио уједно и пешиторни захтев ради из-

давања његовог дела наследства, па се услед тога евентуално мора повести још једна тужба, па околност може имати утицаја само на сношење парничних трошкова нове тужбе.

(Ас. у Н. Саду као ревиз. суд, Г. II. 940/1932.)

Апелациони суд у Новом Саду, као ревизиони суд разрешава пресуду позивног суда и упућује позивни суд на даљи поступак и доношење нове одлуке, која има да реши и то, која странака треба да сноси ревизионе трошкове.

Ревизиони трошак за тужитеља установљује се у своти од 1250 (хиљаду двестотине и педесет) динара а за тужене у своти од 720 динара (седамстотина и двадесет) динара.

Разлози: Жалбе тужених о повреди формалног права садржаног у § 130. гр. п. п. није основана, јер се покренута парница по саржини тужбе, а по правном становишту овог ревизионог суда не може сматрети парницом ради установљења у смислу § 130. гр. п. п. већ редовном наследном парницом. Околност, што тужитељ у својој тужби није ставио и петиторни захтев ради издавања његовог евентуалног дела наследства из спорних ствари може имати утицаја на парнични трошкове евентуалне нове тужбе ради издавања ствари, али није запрека да се уђе у мериторно решавање захтева тужбе т. ј. да ли спорне покретнине сачињавају предмет оставине или не.

Жалба тужених о повреди материјалног права је у толико основана, што позивни суд као што и првостепени ћутке прелази преко садржине засебног записника од 1. фебруара 1928. год. сачињеног у току оставинског поступка пред кр. јавним бележником који говори о потпуном измирењу наследног дела тужитеља по оцу и баби а који је потписао и данашњи тужитељ те преко оне неоспорне чињенице по којој је тужитељ после смрти оставитеља преузео неке од утужених ствари (буре и када) а не образлаже на каквом правном основу је преузео ту-

житељ те ствари и ако је он у време смрти остављача водио самостално и засебно газдинство потпуно одељено од оставитељевог.

Како се пак тужени брани да је тужитељ приликом преузимања гореспомених ствари изјавио, да он од покретнина ништа више неће тражити, то је јасно да су горе изложене чињенице важне за правилно просуђење овога спора. Пошто пак призивни суд није ничим образложио зашто не узима у обзир те релевантне чињенице, то је он тиме повредио § 270. гр. п. п., по којем суд има просуђивати истинитост или неистинитост неке чињеничне тврдње на основу брижљиве оцене целокупне расправе и доказног поступка и своје уверење темељито образложити, зато је требало нападнуту пресуду разрешити и призивни суд упутити на законити поступак и доношење нове одлуке.

Изрека о ревизионим трошковима темељи се на § 543., 508. и 424. гр. п. п.

Нови Сад, дне 27. октобра 1933. године.

* * *

Карактеристика је парнице из §-а 130, Гпп. што њезино одредење није то да туженога приморамо на неко испуњење које би се састало из неке чинидбе, неког рада, трплења или обуставе нечега, а није ни то, да њоме створимо неко право, и тако у овој парници донесена пресуда није кондемпнаторна, а није ни конститутивна, — него је овакој парници сврха само то, да установи и еунцира правни одношај, а донесена пресуда је чисто прејудицијална и декларативна и само у погледу парничних трошкова извршна. — Баш с тога прејудицијалној тужби нема места, ако тужитељ из упитног правног одношаја већ може повести парницу ради испуњења.

О прејудицијалној тужби ввиди: II. 93, VIII. 127, IX. 63, X. 104.

11.

Покрешањем шужбе на основу §-а 77, Закона о брачном праву, сматрају се опроштенима све до тада познате повреде брачних дужности.

(Кс. у Н. Саду, Г. 426/1930.)

Касациони суд Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља те га обвезује да туженој на руке правозаступника јој плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 840 дин., а Држ. Ерару у име таксе за одговор 10 дин.

Разлози: Тужитељ је покренуо бракоразводну парницу на основу а) т. 77 §-а закона о брачном праву, а у току I. степ. поступка проширио своју тужбу и на основу а) т. 80. §-а истог закона са разлога да је тужена тукла његову децу из првога брака и јер га је без разлога оставила. Касније је од захтева заснованог на а) т. 77 §-а тог закона одустао. У својој ревизионој молби се жалио што га је суд са захтевом одбио.

Жалба није основана.

Тиме што је тужилац покренуо тужбу на основу а) т. 77 §-а закона о брачном праву, опростио је све до покретања тужбе њему познате повреде брачних дужности, те се касније не може више на њих позивати. Свакако је пак тиме дао израза мишљењу да брак није услед наводних повреда тако разривен да би даљи заједнички живот за њега постао несношљив.

Како су пак они бракоразводни разлози, због којих тужилац тражи развод на основу 80 § а њему у времену покретања тужбе већ познати били, то је позивни суд из ових разлога умесно тужбу одбио. Тужилац је требао парницу покренути одмах на основу а) т. 80 § а закона о брачном праву.

Прелаз са § 77 на 80 § у овом случају није могући.

Како је ревизиона молба неоснована, ваљало је исту одбити.

Расположење у погледу трошкова оснива се на 425 § гпп-а.

Нови Сад, 24. новембра 1932. године.

*

О бракоразводној парници (§ 77) види: II. 40, 53, 68, - III. 12, - VI. 2, 14, 61, - VII. 54, 60, 61, 98, 99, - VIII. 71, 173, 183, - IX. 24, 66, 78, - X. 64, 80, 103, - XI. III. 140, XIII. 92,

12.

Старатељ адвокатске канцеларије није овлашћен да тражи одређење (установљење) трошкова за парнице које је умрли адвокат водио, већ то право припада једино наследницима умрлог адвоката.

(Ас. у Н. Саду, као уточни суд Г. 303/1930.)

*

Ово је стална судска такса.

13.

§ 222. од 2 Закона о јавним бележницима има се тумачити рестриктивно т. ј. да та привилегија, да странке могу саме спровести оставинску расправу, — вреди само за саме наследнике.

Сто Седморице у Загребу, Бр. 1526.)

Стол седморице решио је: Поводом предвидног утока исправно жалбе кр. јавног бележника Ш. др. Ж. преиначује се одлука другостепенога суда и успоставља одлука првостепеног суда.

Разлози су ови: По § 222 од 2 зак. о ј. б. могу наследници, ако су сви споразумни изјавити суду, да ће сами (т. ј. без суда и јавног бележника) провести оставинску расправу.

Чл. 68. Правилника к том закону тумачи то наређење онамо, да странке нису овлаштене тај посао ни делимично ни у целости поверити другим лицима. Ово тумачење није *contra lege*, него како ће се доле видети — управо у духу закона, па је стога обзиром на наређење § 253 од 3 зак. о ј. б. обавезатно. Погрешно је становиште другостепенога суда, да се под „другим лицима“ у том члану немају разумевати и адвокати. По § 20 зак. о адв. овлаштени су додуше адвокати, да давају савете у свим правним стварима и да заступају пред свим судовима и другим властима, но овај опћенити пропис не искључује могућност изнимака у посебним законима.

Тако је ово право ограничено на пр. и по закону о државном суду за заштиту државе.

По закону о јав. бележницима спада провођење остав. расправе у правилу у делокруг рада јавног бележника и то не јавног бележника по избору странака, него оног јавног бележника у чијим је рејону оставитељ пре смрти имао своје пребивалиште (§ 221 од. 4). Јавни бележник ту поступа као повереник суда, а не као заступник странке. Кад дакле закон овлаштује наследнике, да могу и сами да проведу оставинску расправу има се то наређење рестриктивно тумачити, како то чини и Правилник, то јест, да тај привилегиј вреди само за наследнике саме. Противном тумачењу могле би странке изиграти наређење о рејонској надлежности јавних бележника, јер би странке могле саме да предаду расправу у руке другог бележника, а адвокати би таквим тумачењем добили више права у погледу провођења оставинских расправа него ли их имају јавни бележници, јер би они били тада овлаштени проводити оставинску расправу у целој држави, док су јавни бележници на то овлаштени само у свом рејону. На тај би начин било изиграно не само горе цитирано наређење § 221 од. 4 з. о ј. б. него уопће цела институција јавних бележника као судских повереника, јер би у пракси прешле све или већина расправа у руке адвоката, будући да би они могли крај свог осталог делокруга који им је законом зајамчен, радити испод тарифе која постоји за бележнички рад и на тај начин искључити јавне бележнике управо од рада, који је њихов главни, често готово једини посао.

Зато је наређење чл. 68 Правилника издано потпуно у складу с начелима закона а има се тумачити тако, да су њиме обухваћени и адвокати. Што више може се узети, да је чл. 68 донесен баш због адвоката, јер кад би адвокатима био дозвољен тај рад, онда би за искључење других лица и у овом случају било довољно наређење § 120 зак. о адв. о надриписарима. Даље искључење

не би било ни у овом случају потребно, пошто није потребно ни за други адвокатски рад. Из тих разлога ваљало је поводом жалбе јавног бележника преиначити одлуку другостепеног суда и успоставити ону првостепеног суда.

СТОЛ СЕДМОРИЦЕ.

У Загребу, дне 2. новембра 1933. године.

*

Исто правно стајалиште је заузело и претседништво Апелационог суда у Новом Саду у једном своме мишљењу поднесеним Министарству Правде.

14.

Надлежност установљена у §-у 32. од. 2. ст. 1. Закона о адвокатима не зависи од висине спора, већ се без обзира на висину износа који се тражи, ствар има ушужити код оног суда, пред којим је расправљена ствар у I. степену из које потиче ушужена тражбина. Ова законска одредба односи се и на заступање у кривичним стварима.

(Стол седморице у Загребу, Број 4748.)

Поводом ништовне жалбе и изванредног превида тужених С. Славка, Л. дра, Е. Б. Саламопа и Г. Марка поништавају се обе сугласне нижестепене пресуде те се поступак због ненадлежности првостепенога суда докида и тужитељ упућује на надлежни окружни суд у Загребу.

Парбени се трошкови у сва три степена међу странкама пребијају.

Разлози су ови: По § 32 од. 2 ст. 1 зак. о адвокатима надлежан је за тужбе адвоката из одношаја заступања суд пред којим је ствар расправљена у првом степену.

Утужени износ потиче према самом изложењу тужбе из заступања тужених пред судбеним столом у Загребу, па је стога требало код тог суда утужити дужни заостатак хонорара, без обзира на његову висину.

Надлежност установљена у § 32 од. 2 ст. 1 зак. о адв. није овисна о висини спора, већ се без обзира на висину износа, који се тражи, ствар имаде утужити код онога суда, пред којим је расправљена ствар у првом степену из које потиче утужена тражбина.

То следи недвоумно из самог текста закона који у овом ставу установљује индивидуалну надлежност суда (т. ј. надлежност баш становитог суда без обзира на наређења о месној и стварној надлежности судова-форум connexitatis).

Није основан ни нзор првостепенога суда, да за тражбине из заступања у кривичним стварима не долази у погледу надлежности до примене § 32 од. 2 ст. 1 зак. о адв. него став. 2 тога одељка. § 29 од. 6 зак. о адв. додуше наређује, да за рад адвоката у кривичним стварима вреде наређења законика о суд. крив. пост., но тај не садржи никаквих наређења у погледу надлежности за утужење адвокатског хонора, па је зато позивање првостепеног суда на то наређење неумесно а стављање тога наређења у везу с § 32 од. 2 немогуће. Сам пак текст § 32 од. 2 зак. о адв. ничим не овлашћује на тумачење, по ком би се наређење првог става тог одељка односило само на заступање у грађанским стварима, а не и на заступање у кривичним стварима.

§ 32 од. 2 лучи само два случаја: тужбе из одношаја заступања пред судом (став 1) и тужбе из одношаја заступања пред другим властима (иначе став. 2).

Ништа нас не овлаштује, да заступање у кривичним расправама пред судом изузмено испод наређења 1 става и супсумирамо под наређења 2 става, тим мање што Закон о уређењу редовних судова уопће не познаје посебних кривичних судова.

Наређење става 1 обухваћа заступања пред судом у кривичним расправама исто тако како обухваћа и заступања пред судом у ванпарничним стварима, земљишно-књижним и т. д. стварима, па је за овај форум без

икавог уплива по каквом је поступку ствар била исправљена пред односним судом.

Законодавац је хтео да се тужбе из заступања адвоката расправе пред судом, код кога се налази спис у коме је адвокат радио, а за наређење о надлежности је без важности да ли је тај рад био у кривичној или грађанској ствари.

Из тих разлога ваљало је тужбу у назочном случају дићи код судбеног стола (сада окружног суда) у Загребу а не код котарског суда I у Загребу, па јер су туженици праводобно приговорили надлежности суда, то је поводом њиховог изванредног превида ваљало поништити обе нижестепене пресуде те одлучити како је наведено у диспозицији овога врховног решења.

Одлука о пребоју парничних трошкова основана је, јер тужитељ имаде две за се повољне осуде.

СТОЛ СЕДМОРИЦЕ

У Загребу, дне 2. новембра 1933.

15.

Задужбинско одељење Мин. Просвете може покренуће парнице повериши и лицу које рукује том задужбином.

(Кс. у Н. Саду, Г. 417/1932.)

Касациони суд ревизиону молбу туженога одбија и осуђује га да плати тужитељу а на руке правозаступника му ревизионих трошкова 1000 динара у року од 15 дана под теретом оврхе.

Разлози: Тужени се жали противу пресуде Апелационога Суда, јер није дао места приговору за спречавање парнице, дигнутом на основу 6 т. 180 §-а г. п. п. Суд је установио, да је Министарство просвете основало задужбину на основу Закона о задужбинама од 14. јан. 1912 године што није тачно, јер су у питању само прет-

ходни радови Министарства просвете, а иначе горњи закон се и не простире на ове крајеве, те је овде меродавна наредба Мин. просвете број 10165/1867 а по овој наредби задужбину не може заступати оваки управитељ већ једино задужбинско одељење при Мин. Просвете.

Ова је жалба неоснована, јер је по приложеном акту задужбинско одељење Министарства просвете опуномоћило О. Т. на покретање ове парнице, а како је задужбинско одељење позвано на заступање задужбине, то је исто овлаштено ову пуномоћ пренети на друго лице.

У Новом Саду, 5 априла 1932 године.

*

Закон о задужбинама, види: Збирка закона, уредаба и расписа књига XIII. (1933) стр. 139.

16.

Менице дате изрично на покриће, имају се употребити искључиво на дату сврху и не могу се даље есконтовати пре стварно насталога, по дужнику неисплаћенога, односно ошказаног му дуга. У противном случају ако се намири обавеза за чије су покриће служиле менице, онда треће лице код кога су менице есконтоване, дужно је менице вратиши обвезанику, у колико је имало знања о томе да су менице биле дате само за покриће.

(Кс. у Н. Саду, Г. 748/1931.)

Касациони суд ревизиону молбу туженога другог реда: Н. Н. одбија и осуђује га да тужитељу, у руке правозаступника му, плати, у року од 15 дана под претњом оврхе 2510 динара (две хиљаде петстотина и десет динара) ревизионих трошкова.

Разлози: Није основана ревизиона жалба туженога другог реда да је Апелациони суд, преиначују првостепену пресуду и осуђујући га да тужитељу изда менице, повредио формално-правна и материјално-правна правила.

Апелациони суд је установио као чињеницу — коју

тужени ревизионом молбом напада — да је тужитељ дао прворедном туженом обе менице, и то једну гласећу на своту од 80.000 динара а другу гласећу на своту од 60.000 динара, у ту сврху, да оне имају служити за покриће потраживања првореднога туженог новчаног завода, које би евентуално могло настати против тужитеља из салда текућег рачуна који је тужитељ имао код њега отворен. Установио је Апелациони суд даље као чињеницу то, да је обе те менице прворедни тужени новчани завод дао даље другоредном туженом новчаном заводу по тврдњи тужитеља опет само као менице за покриће, а по тврдњи другореднога туженога у реесконт, на основу којих је прворедни тужени од другореднога туженога и добио извесне своте. Неспорно је пак међу странкама да је тужитељ своје дуговање код прворедног туженога настало из текућег рачуна још пре покретања тужбе, потпуно измирио.

Правни је пропис да се менице које су изричито дате у сврху покрића, односно меничнога утужења једнога извеснога дуговања, имају по депозитару меница употребити једино и искључиво у сврху у коју су дате, и да депозитар меница и кредитор, није у праву да менице пре стварно насталога, по дужнику неисплаћенога, односно отказаног му дуга, нити утужује, нити је властан, да без нарочитога овлаштења дужникова, менице путем жира даље пренеси и реесконтује, као што је прворедни тужени у конкретном случају наводно учинио. Ако је депозитар меница ове при свем том путем жира даље пренео, онда је менично-правни пропис то, да је дужник властан да у случају исплате дуговања тражи издавање меница и од трећег лица, уколико је то треће лице имало знања о томе да су менице дате веровнику само у сврху покрића и утужења једнога извеснога дуговања, које ће настати, а које по дужнику не буде било измирено.

Апелациони суд је, установио као чињеницу, што другоредни тужени такођер не напада ревизионом молбом

ЗБИРКА
ЗАКОНА
МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА
УРЕДАБА И РАСПИСА

XIV

1934

Уређује и издаје:

Др. НИКОЛА Ј. ИГЊАТОВИЋ
претседник Апелационог суда у Новом Саду

ШТАМПАРИЈА ДУШАНА ЧАМПРАГА И ДРУГА НОВИ САД

ЗАКОН О ОПШТИНАМА

од 14 марта, 1933 год.

1 Опште одредбе

§ 1.

Општине су самоуправна тела, и правна лица по јавном и приватном праву.

§ 2.

Општине су, по простору на који се распростире њихова власт, непрекидне — природне и економске — јединице.

Свако земљиште мора бити у саставу једне општине. Границе сваке општине морају бити погодним знацима видно обележене у природи.

§ 3.

Свака општина мора имати најмање 3000 становника. Изузетно, у местима где то захтевају теренске прилике или други посве оправдани разлози, општине могу имати и испод 3000 становника.

§ 4.

Решавање спорова о границама између општина спада у надлежност среског начелника. Ако је спор између општина двају срезова, надлежан је бан, а ако је спор између општина разних бановина, Министар унутрашњих послова.

§ 5.

О поправкама граница између појединих општина, на захтев које од интересованих општина, решава бан, а ако су у питању општине разних бановина, Министар унутрашњих послова.

Пре решења позваће се заинтересоване општине да се међусобно споразумеју.

§ 6.

Спајање општина у границама једнога среза може се извршити, ако то затраже дотични општински одбори у седницама у којима су присутне две трећине одборника. То се може извршити и по писменој тражењу већине бирача дотичних општина.

Стварање нових општина разгруписањем у границама једнога среза може се извршити по писменом тражењу већине бирача оних места, која би улазила у нове општине.

Одвајање места из једне општине и придавање другој у границама једнога среза може се извршити по писменом тражењу већине бирача тога места и пристанку одбора оне општине којој се то место придаје.

Одлука се доноси Краљевим указом на предлог Министра унутрашњих послова, пошто се у случају из друге реченице става 1 и у случају из става 2 и 3 прибаве и мишљења дотичних општинских одбора.

§ 7.

При раздвајању, ако се поједина места која долазе у питање у погледу права и обавеза као и расподеле општинских службеника не могу се споразумети у року од три месеца, спор ће се предати на решење, најдаље у року од месец дана, избраном суду који образује надзорна државна власт. У избрани суд бирају по два претставника интересоване стране, а ако се судије у погледу председника не сложе, њега ће одредити бан. Општински службеници дужни су према споразуму општина, односно одлучи избраног суда, преузети службу, ако одговара њиховом досадашњем положају.

§ 8.

Послове око организовања нове општине припремиће и спровешће најдаље у року од три месеца органи оне општине која новој општини даје највише становника.

§ 9.

У случају промене обима општина по одредбама § 6 нови избори у свима заинтересованим општинама извршиће се у року од три месеца после однародовања указа.

§ 10.

Име и седиште општине одређује се Краљевским указом на предлог Министра унутрашних послова.

§ 11.

Укази по § 6 и 10 добивају обавезну снагу по однародовању у Службеним новинама.

§ 12.

Свака општина мора употребљавати печат на коме ће у средини бити државни грб, а унаоколо име општине и среза у коме се налази.

§ 13.

Свака општина дужна је имати у своме седишту на подесном и угледном месту зграду за општинску управу — општински дом. Зграда мора имати просторије: за канцеларију општинске управе, за чекаоницу, за седнице општинског одбора као и за општинску стражу и притвор (одвојено за мушке и женске).

§ 14.

За подмирење појединих потреба, које се могу задовољити само заједничким радом или заједничким материјалним сретствима две или више општина, општине се могу удружити по одобрењу бана. О раздружењу одлучују општине, а и бан може о томе одлучити.

II Чланови и становници општине.

§ 15.

Члан општине може бити само држављанин Краљевине Југославије. Сваки држављанин мора бити члан једне општине.

Завичајност је исто што и чланство једне општине по овом закону.

Чланство једне општине губи се само кад се стекне чланство друге општине по прописима овога закона, или губитком држављанства.

§ 16.

По закону жена добија чланство мужа, малолетна брачна деца оца, ванбрачна малолетна деца мајке, малолетна позакоњена деца оца од дана рођења, а усвојена малолетна деца усвојитеља; находчад стичу чланство у општини у којој су нађена.

Државници службеници и јавни самоуправни службеници, као и свештеници, по закону су чланови општине у којој је њихово стално службено седиште, осим ако у року од три месеца од дана одлуке о промени службеног седишта изјаве да задржавају старо чланство.

Законито разведена жена задржава чланство у општини којој је припадала у тренутку развода брака; ако је брак поништен, враћа се у чланство општине којој је припадала пре удаје, а задржава чланство добивено по мужу, ако у року од три месеца од дана поништаја брака изјави да то жели.

§ 17.

За пријем у чланство друге општине потребно је:

- 1 да молилац ужива часна права;
- 2 да се не налази под судском истрагом или оптужбом за дела која повлаче губитак часних права;
- 3 да може издржавати себе и своју породицу.

Одлуку о пријему доноси општински одбор, који пријем не може одбити, ако су испуњени предњи услови и ако је молилац најмање пет година стално настањен у тој општини.

Општина о одлуци о пријему у чланство извештава ону општину којој је молилац дотле припадао. Без

овог извештаја општина не може никога избрисати из списка својих чланова.

Ако је неко лице стално настањено најмање десет година у једној општини, а она не може против њега с погледом на то време ставити приговор наведен под тач. 1 овог параграфа, нити може против њега ставити приговор из тач. 2 овог параграфа; по закону је стекло чланство ове општине и игубило у општини у којој га је до тада уживало, осим ако изјави да задржава досадашње чланство и докаже да надлежна општина на то пристаје.

§ 18.

Спорове о чланству једног лица између општина решава општа управна власт првог степена.

§ 19.

Лицу, за које се не може утврдити којој општини као члан припада, одредиће се чланство оне општине у којој је рођено. Ако се ова не може утврдити, онда оне општине у којој је последњих пет година било најдуже настањено, а ако се не може и ово утврдити, онда оне општине у којој се налази, све дотле док се не утврди његово право чланство.

§ 20.

Лица која буду примљена у држављанство, ако нису уз молбу поднела обећање једне општине да ће их примити у чланство, чланови су у првом реду оне општине у којој су рођена, у другом реду у којој су стално настањена, и најзад оне општине у којој се желе стално настанити, што ће се у решењу о пријему у држављанство означити.

§ 21.

Општина може изабрати за почасне чланове општине лица заслужна за земљу и општину.

§ 22.

Чланови општине који осиромаше, а не могу приређивати, и ако немају кога ко би их по закону био дужан издржавати и помоћи, односно у колико немају права на помоћ по ком другом закону, или не уживају то са које друге стране, имају право на издржавање односно на помоћ из општинских средстава, односно из средстава добротворних установа којима општина рукује.

Општине не смеју ни члановима других општина ускратити најпотребнију помоћ, ако падну у беду, али имају о томе одмах известити надлежну општину. Општини припада право на накладу дане помоћи управним путем.

§ 23.

Становници општине, и ако нису чланови, имају права на становање у општини у колико то није важним прописима друкчије одређено, као и право уживања општинских добара и установа одређених за јавну употребу, а тако исто имају и све дужности у подношењу општинских терета.

§ 24.

Свака је општина дужна водити списак свога становништва, а одвојено списак својих чланова, и издавати на захтев о томе јавне исправе.

III Организација.

A Општински одбор

§ 25.

Општински одбор састоји се:

- 1 у општинама од 3000 до 5000 становника из 24 одборника;
- 2 у општинама од 5000 до 8000 становника из 30 одборника;

3 у општинама од 8000 становника или више из 36 одборника.

У општинама у којима је изузетно број становника мањи од 3000 општински одбор се састоји из 18 одборника.

Број општинских одборника, одређен овим законом, може се смањити општинским статутом који одобрава бан; али смањење може бити највише за једну трећину законом одређеног броја одборника.

§ 26.

Општински одбор бира се општим, једнаким, непосредним и јавним гласањем на три годне.

Бирачку способност имају сви становници који су уведени у бирачки списак општине према закону о бирачким списковима.

§ 27.

За општинског одборника може бити изабран онај члан општине који има бирачко право према закону о бирачким списковима и који је навршио 25 година, а није искључен од избора.

§ 28.

Не могу бити одборници:

- 1 општински службеници док су у активној служби;
- 2 чиновници оних власти које над општином воде непосредан надзор;
- 3 они који су са општином у парници док се парница не сврши;
- 4 општински набављачи, предузимачи општинских радова и закупци општинских добара и прихода;
- 5 они који имају о управи општинске имовине или о управи којег општинског завода, или о повереном им од општине каквом послу рачун положити, док то не учине;
- 6 они који се без оправданог разлога нису примили одбораичке дужности приликом последњег избора;

7 они који стално уживају издржавање или потпору из општанских или других јавних средстава осим државних;

8 они који су у сродству по крви до четвртог или по браку до другог степена закључно са председником или члановима управе.

§ 29.

Лица која не говоре и не пишу службеним језиком, и лица која се налазе у активној државној или самоуправној служби, као и свештеници, не могу бити стављени као кандидати на прва 6 места кандидатске листе.

§ 30.

Редовне изборе за општинске одборнике наређује бан по овлашћењу Министра унутрашњих послова.

На пет дана пред редовне изборе не може никаква власт позивати бираче на ни какве скупове, као: на заједнички рад или кулук, или на војничке смотре или вежбања, осим случаја преке опасности; тако исто не може позивати ни поједине бираче, осим у случајевима неодложне потребе или у случајевима ислеђивања злочина или престапа ма које врсте. Ако су бирачи били раније позвани или икупљени, мораће се распустити на три дана пре избора.

§ 31.

Гласање се врши по бирачким списковима на онолико места, колико тих спискова има, а гласачко место мора бити на подручју исте општине. Гласање се не може вршити по богомољама.

Дан избора, место где ће се гласати и зграде у којима ће се гласати општинска управа ће објавити најмање 30 дана пре дана одређеног за избор; у тај рок не рачуна се дан огласа и дан избора.

§ 32.

За свако место где се гласа биће образован бирачки одбор који се састоји из 3 члана и исто толико заменика.

§ 33.

У општинана где се гласа на више места постоји и главни бирачки одбор који се састоји из свих претседника појединих гласачких места и једног општинског одборника или његовог заменика.

§ 34.

Бирачки одбори одлучују већином гласова. У случају равне поделе гласова сматра се да је усвојено оно за шта је гласао претседник.

Претставници кандидатских листа имају право присуствовати раду бирачког као и главног бирачког одбора за све време избора и стављати примедбе које се на захтев уносе у записник.

§ 35.

Бирачи могу гласати сваки само једанпут, само лично, само на гласачком месту своје општине и само за једну од утврђених кандидатских листа.

Претседник и чланови бирачких одбора гласаће на оном гласачком месту где су одређени.

§ 36.

Избор ће се извршити по кандидатским листама које морају садржати онолико кандидата и заменика колико општина има одборника, изузев случај из § 48.

§ 37.

Кандидатска листа садржи: породично и рођено име, занимање и стан кандидата и заменика; датум и место издања и потписе предлагача.

У општинама у којима има посебних делова према одељку VIII кандидатска листа мора садржавати најмање по једног кандидата и заменика из сваког посебног дела.

Кандидатска листа може имати свога претставника или заменика у бирачком одбору. То ће се назначити на

кандидатској листи испод имена кандидата. Код општина где се гласа на више места, претставник и заменик може се одредити за свако место.

§ 38.

Кандидатска листа предаје се у два оригинална примера надлежном среском односно првостепеном (окружном) суду на потврду непосредно или преко претседника општине најдаље до осмог дана пре избора.

У случају да је листа предана претседнику општине, он је мора послати суду на поступак у року од 24 сата. Листе предају два писмена предлагача чије се изјаве стављају у записник.

Уз оригиналне листе предаје се писмен пристанак кандидата за одборнике и заменике и по један примерак кандидатске листе за свако гласачко место без имена предлагача.

Надлежни суд, у року од 48 сати од пријема, прегледа листу и, пошто се увери да је она прописно састављена, потврђује је. У противном одбацује, о чему подносиоце извештава решењем.

Од потврђене листе суд један примерак задржава за своју архиву, један предаје подносиоцима, а оне без имена предлагача шаље општини да их преда бирачким одборима.

Решење суда о одбијању и потврди кандидатских листа је коначно.

§ 39.

Кандидатска листа може се упутити суду и поштом препоручено. Дан предаје пошти сматра се као дан предаје суду.

§ 40.

Кандидатске листе потврђене од стране суда не могу се више исправљати и мењати, осим случаја да од дана потврђене листе па до дана избора који кандидат умре

или изгуби услове предвиђене законом. Измена у овом случају може бити само до трећег дана пре избора. Овако измењена листа предаје се понова суду на потврду по прописима овог закона. Суд са овако измењеним кандидатским листама у свему поступа по одредбама § 38.

За време судског одмора дежурни судија врши послове које иначе врши суд у погледу избора.

§ 41.

Нико не сме ступити на биралиште под оружјем или са оруђем употребљивим за бој, осим случаја кад претседник бирачког одбора позове оружану помоћ ради одржавања реда на биралишту.

Ни службеници државни или самоуправни који по службеној дужности носе оружје не могу ступити на биралиште под оружјем ради употребе свог бирачког права.

§ 42.

Бирачки одбор не може никоме ускратити да гласа који је уписан у бирачки списак.

§ 43.

Никаква власт не може ни у ком случају узети бирача на одговор за глас који је дао на избору.

§ 44.

Гласање траје непрекидно од 7 до 18 сати. Само у случају нереда, а по престанку одборске већине, може се избор прекинути за време док се ред не поврати. Повод нереда и време за које је избор морао бити прекинут, забележиће се у записник.

У 18 сати затвара се двориште или зграда, ако дворишта нема, и нико се више неће пустити унутра, али ће се продужити и даље примање гласова од оних бирача који се затеку у дворишту или згради све док они сви не гласају, па ма докле то трајало. Ако је гласање

због нереда морало бити прекинуто дуже од једног сата, за толико ће се доцније од 18 сати престати са пуштањем бирача на биралиште.

§ 45.

За све време гласања водиће се записник о свему што се деси и што ма који од чланова бирачког одбора нађе за вредно да се забележи. Сви чланови одбора потписују записник.

Сваки члан одбора може одвајати мишљење и стављати своје примедбе.

§ 46.

Точење или давање ма на какав начин алкохолних пића забрањено је на дан избора, на дан пре избора и на дан после избора. Ову ће забрану општина обнародовати.

§ 47.

Ако је било више кандидатских листа, бирачки ће одбор, односно главни бирачки одбор, огласити да је изабрано две трећине кандидата са оне листе која је добила највећи број гласова. Ако две најјаче кандидатске листе добију једнаки број гласова, избор ће се поновити у другу наредну недељу, што ће претседник општине објавити чим га о томе обавести бирачки, односно главни бирачки одбор.

Остатак одборничких места поделиће се кандидатама на овај начин: број гласова сваке од осталих кандидатских листа, а тако исто и број гласова најјаче кандидатске листе ако је ова добила апсолутну већину гласова, дели се са 1, са 2, са 3 и тако редом, па се са листа чији су највећи количници узима редом до потребног броја по један одборник.

На случај да два кандидата са једнаким количницима не могу да уђу у одбор, коцка ће одлучити који ће од њих ући.

§ 48.

На упражњена места одборника долазе по реду кандидати одборника односно кандидати заменика са исте листе.

Ако се после које исцрпљене листе упразни више од једне трећине одборничких места, па се упражњена места не могу попунити, расписане се за та места избор у року од месец дана. У том случају број кандидата на листи и њихових заменика биће раван броју упражњених места.

Ако се упразне места првих трију кандидата најјаче листе, или ако се одбор смањи на једну трећину, врши се нов избор у целости.

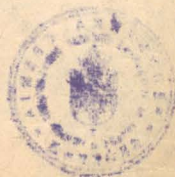
§ 49.

Ако на дан избора због нереда или из буди каквих узрока не буде извршено гласање на једном или више гласачких места, бирачки ће одбор одмах наредити да се на свим тим местима изврши гласање у идућу недељу. На овом гласању поступаће се у свему онако као и при првом гласању. Да ће се накнадно гласати претседник општине објавиће у општини истог дана кад му то јави бирачки одбор.

§ 50.

Против неправилности избора има сваки уписани бирач право жалбе надлежном управном суду у року од осам дана рачунајући од дана избора.

Жалба се предаје претседнику општине који је дужан послати је на решење управном суду са односним актима у року од два дана по истеку рока за подношење жалби. Жалилац може препис жалбе послати и непосредно решавајућој власти, која ће га сматрати оригиналом ако општина у законом року не пошаље оригинал.

Дан предаје жалбе пошти препоручено рачуна се као дан када је жалба предана општини, односно решавајућој власти.

О жалбама решава се по одељењима и мора се донети одлука у року од месец дана по пријему акта. Против овог решења нема даљег правног лека.

Ако се поништи избор због неправилног поступка бирачког одбора, има се најдаље у року од месец дана од дана пријема одлуке извршити нови избор. У овом случају поставља се нов бирачки одбор по прописима овог закона, а кандидатске листе остају исте које и за избор који је био поништен.

Ако се поништи избор због других неправилности, има се извршити нови избор у року од два месеца са обновом целог предизборног поступка.

Ако решавајућа власт нађе да је неправилно само утврђење резултата избора, сама ће правилно утврдити тај резултат.

§ 51.

Ближе одредбе о саставу кандидатских листа, о саставу и раду бирачких одбора, и о поступку код гласања прописане уредбом за сваку бановину бановинско веће. Ову уредбу по претходном одобрењу Министра унутрашњих послова обнародоваће бан.

§ 52.

У погледу кривица код општинских избора и кривичног поступка имају се сходно применити законски прописи о изборима народних посланика.

Новчане казне, изречене у изборним кривицама, изричу се у корист општине.

§ 53.

До увођења у дужност новог општинског одбора стари одбор врши дужност.

Шв.ф. - еп/331

Министарство правде дало је у штампу „Књигу образаца (формулара) по новом поступку у грађанским парницама“. Ова књига садржава све потребне образце за практичну примену Грпп-а заједно са примерима, који су наведени код појединих образаца. — Књига се дели на 14 делова: 1) Трошкови; 2) Сиromашно право; 3) Тужбе; 4) Позиви; 5) Доставе; 6) Наредбе за вођење поступка; подношење исправа и доставу списа; 7) Записници о рочиштима (расправама); 8) Прекид поступка и повраћај; 9) Пресуде, поравнања и закључци; 10) Поступак опомињања; 11) Мандатни поступак; 12) Менични поступак; 13) Поступак у споровима, који проистичу из порабних уговора и 14) Поступак по правним лековима. — Уз сваки образац у књизи су наведене напомене, у којима се објашњавају поједини законски прописи, који долазе у обзир при употреби појединих образаца, као и многобројне варијације за разноврсне случајеве, за које се један исти образац може употребити. Таква књига образаца по новом Грпп-у биће од неопходне потребе и велике практичне важности како за лица, која се баве практичном применом закона (судије, адвокате, јавне бележнике и судске канцелисте чиновнике, који по новом судском пословнику за судове I и II степене примају на записник усмене поднеске и припремају нацрте одлука за решење појединих послова), — тако и за цео пословни свет, који има посла са судовима.

Књига се штампа латиницом, а цена јој је у тврдом повезу Динара 50.— педесет.

Претплата за књигу полаже се на чековни рачун Мин. Правде Бр. 56053 отворен код Поштанске Штедионице. Судско особље може полагати претплату или непосредно или преко повереника, кога старешина надлештва за то одреди.

Београд, 2. августа 1933.

Министарство Правде.

 У ПАЖЊУ ПРЕПЛАТНИЦИМА!

Отварајући претплату за XIV. годину, умољавамо све наше п. претплатнике, да нам на име претплате за 1934 годину изволе послати Дин. 120 још у току месеца јануара, јер је претплата на целу годину платива у почетку године.

Уједно и овим путем позивамо оне наше пошт. претплатнике, који још ни до данас нису исплатили претплату за раније године, да изволе то одмах учинити, јер је наш часопис упућен једино на претплату.

Најпосле објављујемо и то, да се код Уредништва још могу добити „Збирке“ из 1925—31 године свако годиште по 100 динара, а годиште 1932 по 120 динара. **Судије и судијски приправници добијају „Збирке“ из 1925—1931 г. у пола цене.**

Најпосле умољавамо наше п. претплатнике, да Збирку препоруче својим пријатељима и познаницима.

Нови Сад, 15 јануара 1934 год.

Уредништво „ЗБИРАКА“
НОВИ САД
Телефон 24-98.

Како је, међутим, основан навод туженога да је изношење новца са територије краљевине Југославије било забрањено још уредбом Министра Финансија од 12 децембра 1918 бр. А. 1261, а после потврђене обзном Министарства Финансија од 1 фебруара 1919 И. 247 (објављеном у Службеним Новинама од 4 фебруара 1919,) даље расписом Министарства Финансија од 16 фебруара 1920 бр. С. 6686, према коме је изричито забрањено изношење из земље швајцарских и француских франака, долара, енглеских фунти итд.; како су све те наредбе објављене и биле у важности пре него што је тужитељ предао туженоме новац у сврху набавке и износа из земље стране валуте, погрешно је изрекао Апелациони суд да ограничење промета са валутама почиње тек Уредбом од 25 децембра 1930 године. Како је правни пропис, даље, да се не може судским путем тражити на траг оно што се да за извршење забрањенога посла ни онда, ако наредбопримац поверени му посао није извршио, ваљало је ревизионој молби туженога места дати, тужитеља са тужбом одбити и осудити га да туженоме плати трошкове у све три инстанције у смислу преписа §§ 425, 508 и 543 грађ. п. п.

Нови Сад, 7 фебруара 1933 године.

Види: II. 33, III. 124, IX. 2.

*

2.

У обновљеној парници странке се имају назвати исто тако (тужитељем и тужеником), као у основној парници без обзира на то, која је странка поновила парницу.

(Кс. у Н. Саду, Г. 119/1926.)

*

Види: V. 1-7, X. 25, 69, 87, XI. 68, XII. 18,

3.

I. И у оним парницама у којима је обавезно заступање по адвокату, странка лично може спорно право признати или га се одрећи (§ 98 Гп.) — II. Изјава странке учињена на прихвату парнице: да неће да се брани, има се сматрати таквом као да се странка није хтела појавити на расправи.

(Кс. у Н. Саду, Г. 687/1929.)

4.

Нема места оправдању са разлога да се је лице коме је пресуда уручена, напрасно разболело и тако пропустило рок за предају правног лека, ако је тај правни лек предат седамнаести дан после оздрављења.

(Кс. у Н. Саду, Г. 470/1929.)

*

Види: III. 134, IV. 10, 78, V. 61, 116, 121, VIII. 20, 166, 187, 200, 203, 207, IX. 21, 96, X. 19, XI. 200, XII. 39.

5.

Нема таквог материјално правног прописа, по коме појединци као приватна лица, која са Државним Ераром стоје у уговорном односу, не би били власни, да своје потраживање наплаћују и судским путем, ако је и уколико је Држ. Ерар у задоцњењу са извршењем својих обавеза.

(Кс. у Н. Саду, Г. 480/1929.)

*

Види: VII 28, VIII. 46, 57, X. 2.

6.

Жена која је због понашања мужевљевог оца морала напустили заједнички стан, није дужна да се на